

Optimalizacja i promocja polskiego systemu kształcenia zawodowego w branży poligraficzno–konwertinguowej

ORGANIZATOR: Polska Izba Druku we współpracy z Zakładem Technologii Poligraficznych Wydziału Mechaniczno-Technologicznego Politechniki Warszawskiej

DATA: 24.05.2023 r.

MIEJSCE: budynek Zakładu Technologii Poligraficznych (ul. Konwiktorska 2, 00-217 Warszawa)

NOTATKI SPORZĄDZIŁA: Zofia Szczesiul

Spis treści

Cel spotkania	2
Wystąpienie Macieja Sierpińskiego z Rady Polskiej Izby Druku, prezesa MDM-Druk	2
Wystąpienie przedstawicielki Ministerstwa Edukacji i Nauki	3
Projekt Branżowe Centra Umiejętności:	3
Nadchodzący nowy projekt skierowany do branż.....	4
Wystąpienie przedstawicielki Związku Zawodowego Poligrafów	4
Prezentacja najlepszych praktyk – szkoły i przedsiębiorcy	4
Pałucka Drukarnia Opakowań (Janowiec Wielkopolski):.....	4
Zespół Szkół Zawodowych nr 6 im. Joachima Lelewela w Poznaniu:	4
UDS (Nowy Kawęczyn – zakład, Warszawa – biuro):	5
Dualny system kształcenia – wzorce zagraniczne a dośw. polskie	5
Niemcy:	5
Polska:	5
Dyskusja	5
Podsumowanie	6
Uwagi do deklaracji:	7

Cel spotkania

Spotkanie inicjuje projekt o nazwie roboczej „Rozwój i promocja systemu kształcenia zawodowego”. Najważniejszym zadaniem samorządu gospodarczego powinno być współtworzenie kształcenia zawodowego oraz wspieranie adaptacji przedsiębiorstw i instytucji edukacyjnych do zmieniających się warunków prawnych. Obrady mają na celu sformułowanie deklaracji woli interesariuszy branżowych.

Zadaniem spotkania jest sformułowanie problemów i braków systemu szkolenia dualnego oraz poszukiwanie sposobów na ich rozwiązanie.

Spotkanie otworzyli: Prezes Polskiej Izby Druku Jacek Kuśmierczyk oraz Prodziekan ds. studenckich dr hab. inż. Zuzanna Żołek-Tryznowska

Wystąpienie Macieja Sierpińskiego z Rady Polskiej Izby Druku, prezesa MDM-Druk

Rodzaje kształcenia zawodowego w systemie dualnym:

- forma młodocianego pracownika w przedsiębiorstwie
- edukacja w szkole i na praktykach zawodowych

Udział szkolnictwa dualnego w szkoleniu zawodowym na tle innych krajów europejskich:

- Polska 20%
- Niemcy 70%
- Szwajcaria 90%

Powinniśmy dążyć do zwiększenia tego udziału procentowego w Polsce, aby jak najwięcej młodzieży miało dostęp do nauki poprzez codzienny kontakt z jak najnowocześniejszymi przedsiębiorstwami.

Rola pracodawców w szkolnictwie zawodowym:

- kreowanie systemu nauczania
- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem
- wspieranie szkolnictwa w zakresie kadry merytoryczno-praktycznej
- wspieranie inicjatyw szkolnych w zakresie najlepszych uczniów, konkursów czy staży zawodowych

Problemy:

- brak zainteresowanych uczniów
- stare nazewnictwo zawodów
- problemy wychowawcze z młodocianymi pracownikami

Podstawowym rozwiązaniem na te problemy jest odpowiednie zaangażowanie edukatorów, ponieważ to oni są odpowiedzialni za ukształtowanie przyszłego pokolenia poligrafów i zarażenia ich swoją pasją.

Przykłady pokonywania barier:

- Noc zawodowców
- Arena Zawodów
- instytucja doradztwa zawodowego
- otwartość pracodawców
- wycieczki ze szkół podstawowych

Branża poligraficzna nie musi opierać się na dużych przedsiębiorstwach, które mogą pozwolić sobie na klasy patronackie – praktyki w Poznaniu pokazują, że małe przedsiębiorstwa również bardzo chętnie angażują się w udostępnianie edukacji praktycznej dla uczniów.

Wystąpienie przedstawicielki Ministerstwa Edukacji i Nauki

Możliwości kształcenia dualnego w Polsce:

- młodociany pracownik (najpopularniejszy) – nauka I stopnia
- staże uczniowskie – technika

Nauczyciele mają obowiązek przejść szkolenie branżowe u pracodawcy.

Projekt Branżowe Centra Umiejętności:

Jest to projekt konkursowy, polega na utworzeniu 120 nowoczesnych branżowych centrów umiejętności. Wyróżnia je ogólnopolski zasięg.

Placówki te nie mogą istnieć bez porozumienia z organizacją branżową, z którą będzie współpracować.

Utworzenie BCU wymaga podjęcia działań:

- inwestycyjnych (niekonieczne, jeśli nie będzie wymagana rozbudowa)
- zakupu wyposażenia
- utworzenia struktury instytucjonalnej (placówka BCU zostanie wpisana do systemu oświaty do końca br.)
- zatrudnienia pracowników

Podstawowe zadania BCU:

- edukacyjno-szkoleniowa
 - rozwój umiejętności zawodowych zarówno uczniów, jak i studentów i osób dorosłych
 - prowadzenie szkoleń branżowych
 - certyfikowanie
 - wspieranie osób dorosłych w podnoszeniu swoich kwalifikacji
 - prowadzenie zajęć, zwłaszcza praktycznych, dla uczniów i studentów
 - przyjmowanie młodocianych pracowników
 - prowadzenie platformy zdalnego nauczania
- integrująco-wspierająca
 - wspieranie szkół i uczelni w nawiązywaniu współpracy z pracodawcami
 - wzmacnianie współpracy między kształceniem zawodowym a biznesem
 - coroczne pozyskiwanie informacji od pracodawców nt. zapotrzebowania rynku pracy na umiejętności, kwalifikacje i zawody w danej dziedzinie
 - udostępnianie infrastruktury dydaktyczno-lokalowej

- innowacyjno-rozwojowa
 - zwiększanie transferu wiedzy i nowych technologii do edukacji
 - upowszechnianie nowych rozwiązań oraz cyfryzacji i technologii
- doradczo-promocyjna
 - wsparcie szkół w doradztwie zawodowym
 - wspieranie osób z niepełnosprawnościami w wejściu na rynek pracy
- placówka może wykonywać też zadania dodatkowe, jak np. przeprowadzanie konkursów i olimpiad

Nadchodzący nowy projekt skierowany do branż

Projekt jest unijny i nie będzie konkursowy i do współpracy przy nim zachęceni są przedstawiciele branżowi.

Wystąpienie przedstawicielki Związku Zawodowego Poligrafów

Szkoły współpracujące:

- Krakowska
- szkoła na Stawki

Zanik zawodów jak drukarz czy introligator na rzecz nowych: grafik, fotograf.

Dostrzegalny jest trend, że młodzież chętniej angażuje się w zawody „cyfrowe”, „drukarsze” kojarzy im się z brudzącą farbą i hałasem maszyn. Bardziej atrakcyjna dla nich jest wizja pracy z komputerem, przy biurku w spokojniejszych warunkach.

Prezentacja najlepszych praktyk – szkoły i przedsiębiorcy

Pałucka Drukarnia Opakowań (Janowiec Wielkopolski):

- założenie z lokalną szkołą klasy o profilu poligraficznym
- w szkole prowadzone są zajęcia teoretyczne, a naukę praktyczną uczniowie odbywają w zakładzie
- poziom nauki pozwala na to, by prace uczniów z egzaminu zawodowego były wysłane do klientów jako zrealizowane zamówienie

Zauważono lukę, że w trybie pracy zakładu nie zawsze jest czas, żeby poprawnie pokazać i wytłumaczyć uczniom pewne aspekty.

Rozwiązanie: Utworzenie w szkole laboratorium fleksograficznego, w którym uczniowie będą mogli na spokojnie zapoznać się z aspektami praktycznymi pracy.

Zespół Szkół Zawodowych nr 6 im. Joachima Lelewela w Poznaniu:

- współpraca z przedsiębiorstwami, zwłaszcza MDM-Druk
- 8 firm z klasami patronackimi – wzrastający trend zainteresowania firm wspieraniem nauki dualnej
- interwencja u rady egzaminacyjnej w celu zagęszczenia sesji egzaminacyjnej, aby zminimalizować koszty finansowe ponoszone przez firmę udostępniającą lokal sprzęt na egzaminy zawodowe
- potwierdzenie, że model kształcenia dualnego dobrze się sprawdza
- szkolenia branżowe dla nauczycieli we współpracy z firmami

- płatne staże zawodowe
- promocja kształcenia zawodowego – m. in. obecność przedstawicieli przedsiębiorstw na dniach otwartych szkoły
- wsparcie finansowe od firm pozwalające np. na zaopatrzenie szkoły w nowoczesne pracownie i dobre warunki kształcenia

Należy podnieść rangę/prestiż nauczyciela, zwłaszcza nauczyciela zawodowego.

UDS (Nowy Kawęczyn – zakład, Warszawa – biuro):

Specjalizacja firmy: produkcja standów i opakowań kartonowych

- współpraca z Zespołem Szkół Zawodowych nr 4
- udział uczniów w praktykach
- Akademia Konstruktora dla studentów ostatniego roku lub po ukończeniu studiów – Papiernictwa i Poligrafii, ale także Akademii Sztuk Pięknych
 - 1 rok Akademii, po której uczestnikom jest oferowane stałe zatrudnienie

System dualny nie funkcjonuje ze względu na brak kadry.

Dualny system kształcenia – wzorce zagraniczne a dośw. polskie

Niemcy:

Na przykładzie Izb Rzemieślniczych:

- podział na role: uczeń, czeladnik, mistrz
- bardzo wysoki prestiż roli mistrza
- dobrze zorganizowany system szkolenia zawodowego

Polska:

Pozostałości systemu komunistycznego, gdzie szkolenie zawodowe było związane z ministerstwami konkretnych branż

- potrzeba przejścia odpowiedzialności za szkolenie zawodowe przez samorządy gospodarcze

Dyskusja

Problem z promocją zawodów – skutek jest widoczny już teraz, gdy w Warszawie od 2024 roku zamknięty zostanie nabór do zawodu technik druku.

Interesem przedsiębiorców jest dążenie do rozwijania kadry akademickiej, która będzie mogła szkolić przyszłych specjalistów.

System dualny wprowadzony już w szkołach średnich pozwala na szybsze przysposobienie młodego człowieka do dorosłego życia, a tym samym zapewnienie mu szybszej niezależności finansowej.

Promocję należy prowadzić nie tylko wśród dzieci jako potencjalnych przyszłych uczniów, ale także wśród ich rodziców, bo z ich głosem te dzieci często się bardzo liczą.

Kluczowa jest możliwość własnoręcznego zapoznania się z maszynami lub innymi czynnościami związanymi z zawodem – *zrobienia czegoś* zamiast tylko *oglądania*.

Wśród przedsiębiorców należy kształcić świadomość, że wspieranie edukacji to dla nich inwestycja.

Podsumowanie

Problemy, braki	Ważne aspekty, proponowane rozwiązania
brak zainteresowania uczniów, spadająca popularność zawodów związanych z poligrafią	promocja zawodów poligraficznych, zwiększenie społecznej świadomości na ich temat <ul style="list-style-type: none"> • „odczarowanie” zawodów w oczach potencjalnych uczennic i ich rodziców, obalenie łątki „męskiego zawodu” • współpraca z telewizją publiczną
	spotkania uczniów i studentów z ludźmi z branży
	otworzenie centrów, w których zarówno dzieci ze szkoły podstawowe, jak i ich rodzice, mogą zapoznać się z elementami zawodu
	podczas wycieczek w drukarniach udostępnić dla odwiedzających parę stanowisk, przy których będą mogli sami działać i „ubrzdzić sobie ręce tą farbą”
brak kadr, edukatorów	zachęcanie specjalistów z branży do dalszego kształcenia się i możliwego zasilenia kadr nauczycielskich i akademickich
	zwiększenie prestiżu zawodu nauczyciela
	szkolenia branżowe dla nauczycieli
straty finansowe dla przedsiębiorstw udostępniających lokal na egzaminy zawodowe wynikające z konieczności wstrzymania pracy	usprawnienie przebiegu egzaminów, zagęszczenie sesji egzaminacyjnej
warunki zakładowe nie zawsze pozwalają w odpowiednio wyczerpujący sposób wyjaśnić zasadę działania maszyny uczniom, którzy nie mieli z nią wcześniej do czynienia	tworzenie laboratoriów w placówkach edukacyjnych, w których uczniowie będą mogli w bardziej kontrolowanych warunkach zapoznać się z maszynami
ograniczanie niektórych programów tylko do uczelni wyższych	otwieranie placówek przeznaczonych do kształcenia także osób dorosłych i po

	studiach (BCU, Akademia Konstruktora od UDS)
utrącenie przez drukarstwo rangi sztuki	wciąż ważny wkład drukarstwa w gospodarkę
przestarzały system kształcenia, opierający się na działalności rządowej	przejęcie odpowiedzialności za kształcenie przez samorządy gospodarcze
nie wszyscy wykształceni uczniowie zostają w zakładzie, który ich wyszkolił	zasilanie rynku specjalistami ma działanie długofalowe, nawet jeśli nie wszyscy zostaną w danym zakładzie
	promowanie u przedsiębiorców podejścia długofalowego (zasilanie rynku specjalistami) zamiast natychmiastowego (część wykształconych specjalistów znalazła pracę gdzie indziej niż w oryginalnie kształcącym ich zakładzie)
brak chętnych na studia wyższe	zmiana modelowego planu studiów I i II stopnia w celu zwiększenia atrakcyjności kierunku
niskie wsparcie dla uczniów szkół branżowych w porównaniu do liceów czy techników	opracowanie stypendiów dla uczniów szkół branżowych
	nagrody fundowane przez Związek Zawodowy Poligrafów

Uwagi do deklaracji:

1. skrócić
2. punkt 19.: „powołania” → „powołania do życia”
3. zastosować istniejącą nomenklaturę branżową stosowaną m.in. przez Ministerstwo Edukacji i Nauki
4. konsekwentnie stosować pełną nazwę branży
5. określenie „konwertling” nie jest jeszcze powszechne w branży
6. szerszy wachlarz możliwości dla uczniów, np. stypendia wynikające ze współpracy z większymi drukarniami
7. sposób na przyciągnięcie nauczycieli